

V R T E C

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 7.

V Ljubljani, 1. julija 1892.

Leto XXII.

Ptičkova tožba.

Zakáj na veji sam sediš
In tožne pesence žgoliš?

„Oh, s kruto deček je rokó
Mladiče vrgel raz drevó.

Za góst se grm hudobnež skríl,
Ženico s kamnom mi ubíl.

Ubežal komaj sem mu sam,
A kam naj zdaj bežim, ne znam.

Poiščem si nesrečni dom
In tam gorjé opeval bom.

Izlival v pesni bom gorjé,
Doklér ne počí mi sreé. —

Ne gane li ti tožba tá,
Mladina, rahlega srcá?

Ne bo li sklenil v sreí vsak:
„Nikdár ne bom hudobnež tak!“

F. N.

Pobožnim ljudem Bog pomaga.

(Povest; spisal —n—.)

I.

V zvoniku cerkve sv. Katarine na Skalah je odbila ura deset. Tiha noč je vže pokrivala spečo naródo in vaščanje, utrujeni od težkega dela, priporočili so se v božje varstvo in poglobili k sladkemu počitku. Nad vasjó je vladal skrivnosten mir, samó tam od kréme imovitega Antona Seljana se je slišalo hripavo kričanje ponočnih pivev.

Trije možjé so sedeli okolo mize in pili žganje, katero je vže marsikaterega spravilo na nič. Prvi je bil Andrej Balant, velik mož, kateremu se je pa vže na lici poznalo, da preveč pije te strupene pijače. Pred nekaj leti je bil še trden kmet in bil bi lahko še zdaj, a pijančevanje mu je vzelo vse veselje do dela. „Kjer ni dela, ni jela,“ pravi prigovor. Takó je bilo tudi pri Balantovih. Kjer je vladala poprej sreča in blagostanje, kazalo se je zdaj siromaštvo in béda; kjer je poprej živelo vse v miru, tam je zdaj nastajal često prepír. — Kaj ne stori vse pijančevanje!

„Andrej,“ rekel je mož, ki je poleg Balanta sedel, „Andrej, pojdi domóv, ker imaš ženo in otroke, ali pa daj še za žganje!“

„Kaj bom hodil domóv,“ odgovoril je Andrej, „domá ljudjé mrjó. Daj še žganja, Anton, dosti ga daj in najboljšega!“

„To je moška beseda, Andrej!“ hvalil ga je tretji v njih družbi.

„Toda to ti rečem, Anton,“ dejal je zopet Andrej, ko je prinesel Selján žganje, „plačal ti ne bodem nocój, zakaj nimam več okroglega v žepu. Potrpi, da kaj prodam, potlej bodeva vse poravnala.“

„Hm, dosti je vže dolga, Andrej,“ opomnil je Selján, „pa vender bodi še za nocój. Toda glej, da mi kmalu plačaš.“

Nič prida mož ni bil Anton Selján. Namesto da bi ljudem branil ponočevati, videl je to še celó rad, ker je vedel, da mu ponočevanje donaša največ dobička, ker ljudjé, ki so vže takó daleč zabredli, ne gledajo na vsak krajcar in pijó toliko časa, dókler je kaj okroglega v žepu. Kadar pa vže poslednji krajcar poženo po grlu, takrat pa pijó kar takó „na kredo“ — oj, in Antonu Seljšanu je bilo takó najbolj po volji, zakaj on je vže skrbel, da mu nihče ni ostal dolžán. Res, nič prida mož ni bil ta krčmár: on ni gledal na tó, kaj je pravo, kaj ni pravo, ampak bilo mu je le do tega, da si je množil svoje imetje.

Oblastno je stopal po sobi gori in dolí. „Kdaj bodeš plačal?“ vprašal je zopet Balanta.

„Kdaj?“ zakričal je Balant, „plačal ti bodem vže — če ne, pa mi prodaj hišo — kar hočeš, vse mi prodaj, samó žganja mi daj, Anton!“

„Bodo ti prodali hišo, Andrej,“ dostavil je njegov sosed, „potlej pa bodeš prosjačil.“

„Kdo bode prosjačil?“ vprašal je jezno Balant, „ti bodeš prosjačil, pa ne jaz! — Hej, pijmo, možjé, pijmo! Holala!“ . . .

In zopet se je razlegalo v mirno vas tam od krčme Seljánove hripavo kričanje ponočnih pivecv. —

Na konci vasi je stala Balantova hiša, v katerej je tudi še gorela luč. Za mizo je sedela objokana Balantova žena Marjeta in brala v debelej molitvenej knjigi. Njej nasproti je sedela njena starejša hčerka Dragica in pletla nogovice. Dragičina sestra Ivanka in brat Franek sta vže spala.

„Oj, kakó dolgo ni zopet očeta domóv,“ zailtela je Dragica.

„Dá, ura je vže deset odbila, in še ga ni,“ dostavila je mati in si otrla solzo iz očesa.

Bilo jej je hudo pri srei. Njen mož, ki je bil še pred kratkim priden in skrben oče svoje družine, udal se je pijančevanju, zanemarjal gospodarstvo in takó zapravljal imetje, ki si ga je z velikim trudom pridobil.

Dragico je spanec premagal. Delo jej je palo iz rok, in zadremala je pri mizi. Mati se ni mogla več jokú vzdržati. Pokleknila je pred sveto razpelo, ki je viselo v kotu za mizo in na póluglasno molila: „O večni Bog, dodeli mi to milost, da se povrne moj mož zopet na pravi pot. Daj, da bode zopet skrben gospodar in dober oče svojim slabotnim otročičem!“

Vstala je nekako potolažena in vzbudila Dragico. „Pojdi v posteljo, Dragica,“ rekla je, „saj jaz tudi grem. Bog vé, koliko časa bi morali še čakati.“

Opravili ste potem večerno molitev in šli k počitku. Dragica je kmalu zaspala, a mati ni mogla spati. Čula je, ko je prišel mož pozno v noči domóv, bilo jej je hudo, zeló hudo, a molčala je in na tihem prosila in molila Bogá. Še le proti jutru je zaspala.

II.

Res, takó ni moglo iti dalje. Ako je kdo še takó imovit, naposled mu vender poide vse, ako le zapravlja ter ne dela ničesar. Balant ni niti za las krenil s svoje krive poti. Nič niso pomagale goreče prošnje njegove dobre žene. Ko se je storil mrak, šel je k Seljanu in tam popival pozno v noč. Da se je takó manjšalo njegovo imetje, lahko je umljivo. Prodal je vže vse, kar se je dalo prodati in predno si je sam mislil, ni imel nič več drugega, kakor zadolženo hišo. Vse njegovo posestvo je prišlo Seljáu v róke. Zdaj je bil prav za prav on gospodar na Balantovem posestvu in Selján bi ga lahko izgnal po svetu, kadar koli bi hotel.

Marjeti je bilo zeló težko, ko je morala gledati, kako razpada lepa kmetija. A naj bi bilo vse v božjem imenu, ako bi bili le otroci vže preskrbljeni. Dà, ti ubožni otroci! — Vsi so bili še majhni — Franek še celó v šolo ni hodil — vsi slabotni. Za delo ni bil nobeden sposoben, da bi materi vsaj toliko pomagal, da bi jim ne primanjkovalo vsakdanjega kruha. Oj, kakó je bilo včasih hudo materi, ko ni mogla dati kruha lačnim otročičem! — In tega vsega je bilo krivo to nesrečno pijančevanje! —

Antona Balanta niso ganili upadli obrazki lačnih otrok niti solze trpeče Marjete. Navadil se je toliko pijančevati, da se mu ni zdelo več mogoče začeti zopet pošteno živeti.

„Kaj bo, kaj bo,“ tožila je mnogokrat Marjeta, „ako nas Selján požene po svetu? Kaj bo iz ubožnih otročičev?“

Bilo se je res tega bati, zakaj Selján je bil trdega srca in njegova sestra Jera, ki je bila še domá, bila je ravno tako neusmiljena proti siromakom.

Od prevelikega pijančevanja je začel Anton Balant bolehati. Od dne do dne so slabele njegove telesne moči: kakor senca je lazil okolo. Morda bi bil še ozdravil, ako bi bil pravočasno opustil pijačo, a ker ni odnehal, končal je vže zgodaj svoje življenje. V jeseni je umrl. Skrómen je bil njegov pogreb, a vender je britko plakala zapuščena Balantova družina, ko so zagrnili njegov grob.

Ostala je Marjeta sama s svojimi otročiči — prava sirota! — Pod milim Bogom ni imela ni toliko več, da bi mogla plačati pogreb. Sklenila je iti k Seljáu, prosit ga, naj ji posodi vsaj toliko denarja, da bode mogla pokriti troške in omisliti si najpotrebnejših stvari. Delala bode potlej s podvojenimi močmi, da bode lahko vse dolgove kmalu poravnala.

Pri Seljáu je bila sama Jera domá, ko je prišla Marjeta iskat pomoči.

„Kaj bi rada, Marjeta?“ ogovorila jo je Jera.

„Z bratom bi rada govorila,“ rekla je Marjeta.

„Ni ga domá. Sicer pa ni treba nič prosjačiti pri nas. Brat je vže dosti zaupal tvojemu možu, tebi ne bode več ničesar. Glej, da se kmalu spraviš iz hiše, ki je naša!“ govorila je prevzetna Jera in odšla od Marjeta.

Kaj je bilo storiti Marjeti? Znala je, da so Seljánovi brezsrčni, a sklenila je še jedenkrat poskusiti.

Ko je prišla drugi dan zopet k Seljšanu, našla je Andreja domá, ter mu razodela svojo prošnjo.

„Niti krajearja ti ne dam!“ zakričal je osorno Andrej.

„Ali vsaj mojih otrok se usmilite,“ prosila je Marjeta.

„Nič! Iz hiše se mi spravi! Svet je velik — bodeš vže kje preživela sebe in svoje otroke!“ rekel je odločno Selján.

Plakala je Marjeta. A te solzé, ki bi omečile kamen, omečile niso trdega Andrejevega srca. Marjeta je morala iti iz hiše, kjer je preživela toliko veselih in žalostnih dnij. — Oj, otroci, to vam je bil žalosten dan! — Britko so jokali zapuščeni otroci z žalostno majojim je še ostalo.

terjo, ko so odhajali iz vasi — pregnani od trdosrčnega človeka.

Morda bi bila dobila Marjeta kje drugej v vasi pomoči, a hotela ni iti več nikamor prosit: bala se je, da jej tudi drugi odrekó svojo podporo. Zaupala jesamó na Bogá še in na njegovo dobroto.

Dragica je nesla v bornem zvežnji vse, kar

„Kam gremo, mati?“ vprašal je potoma Franek.

„Bog si ga vedi kam!“ odgovorila je mati.

Prišli so do znamenja na griči. Tu so obstali. Mati se je ozla še jedenkrat proti vasi, sklenila roki ter goreče molila. Dragica je neprestano jokala; Franek je pokleknil in se stisnil v materino krilo, sklenivši svoji ročici; Ivanka pa je plašno gledala v svet, kamor jim bode zdaj popotovati.

Pod gričem je imel Selján svoje polje. Jera je ravno žela na polji, ko je ugledala nesrečno četvorico pod križem. Zlóbno veselje jej je polnilo srce, ko je videla toliko nesreče, toliko britkosti! —

„No, Marjeta,“ zaklicala je s poti, „pa srečno hodi in glej, da nas ne bodeš več nadlegovala!“

Kaj nè, otroci, da je bila Jera hudobnega, brezčutnega srca! —

Marjeta ni Jeri ničesar odgovorila, ampak vzdihnila je globoko in rekla otrokom: „Molimo, otroci, da nas bode Bog očeval. Prosimo ga njegove pomoči!“

In molili so vsi, goreče molili: „Dobri Bog, tvoja dobrota je ustvarila vse na svetu. V tvojih rokah je sreča in nesreča bornega človeka. Tvoja volja je, da smo obožali in ti hočeš, da moramo zdaj po svetu. Bodi nam ti milostiv spremljevalec na poti, privedi nas v varno bivališče in daj, da bi dobili še kje dobrih ljudi, kateri bodo umeli našo bēdo in potrebo. Onim pa, ki so nas pregnali, ónim pa odpusti, o Bog, v svojej večnej dobroti!“ —

Res, lepó so molili zapuščeni, nesrečni ljudje. — Razjasnilo se je v ónem hīpu nebó, katerega so prej prepoznali črni oblaki, kakor da bi hotel pokazati mogočni Bog, da je takej molitvi vedno odprta pot pred njegovo sveto obličje . . .

Nekako okrepljeni in potolaženi so vstali izpod križa in šli dalje po prašnej cesti — sami nevedé, kam jih pripelje pot. —

III.

Do sosednje vasi je bilo dobro uro hodá. Utrujeni so vže bili Balantovi, ko so zagledali od daleč zvonik vaše cerkvice. Potoma se je spomnila Marjeta na svojo prijateljico, ki je imela svoje posestvo v vási, v katero bodo skoraj prišli. Njej je pred nekaj leti umrl mož, in od takrat je sama gospodarila. Sklenila je torej Marjeta, da pojde najprej do nje, morda jej ona kaj pomore.

Veselo je vzprejela prijazna žena Marjeto in njene otroke, a vender se jej je čudno zdelo, kakó da jo je v tem časi obiskala.

Sočutno jo je pomilovala, ko je Marjeta povedala dogodke, kateri so nam vže znani.

„Nikamor ne pojdeš,“ rekla je Marjeti, „tu ostani s svojimi otročiči. Kruha nam ne bode primanjkovalo. Skupaj bodemo delali in skupaj molili in Bog bode blagoslovil naš trud in naše delo.“

S kako rádostjo je vzprejela Marjeta prijateljčino ponudbo! Sama ni vedela, kakó bi se jej zahvalila. „Bog ti plačaj,“ rekla je s solznimi očmi.

A dobra prijateljica je bila vesela, da jej je bilo móči pomagati nesrečnej Marjeti in njenim otrokom, zakaj vedela je, da je dolžnost vsakega človeka, pomagati svojemu bližnjemu.

Pozabljeno je bilo hīpoma vse trpljenje. Na večer so se skupno zahvalili Bogu, ki je uslišal njih gorečo molitev. A spomnili so se tudi očeta ter prosili Boga, da bi se usmilil njegove duše in mu dal srečno večnost.

Trdosrčnega Seljana je kaznoval pravični Bog: še tisto jesen mu je vse posestvo pogorelo, in pripoznati je moral mož in sestra njegova, prevzetna Jera, da ni nič nestalnejšegá na svetu, kakor bogastvo, odvzeto onemu, ki je ubožen in pomoči potreben. Selján se je kesal svojega življenja in rad bi bil poravnal, kar je zakrivil, a ni mu bilo več mogoče.

Marjeta je ućakala pri svojej prijateljici sivo starost v krogu pridnih in pobožnih otrok. Bili so vsi preprićani, da dobri Bog nikoli ne pozabi ljudi, kateri se k njemu zatekajo in njega pomoči prosijo.

Nevihta poletnega večera.

retečeno leto — meseca avgusta, ko je navadno najhujša vročina — stopam počasnih korakov po poti iz mesta K . . . v svojo rojstno vas. Ravnokar je odzvonilo „Ave Marijo.“ Od severa je pihal lahek vetrič, vročina je bila nestrpna, soparno takó, da je človek komaj dihal. Nádejati se je bilo kmalu hude ure.

Prispem domóv. Oče so ležali pred hišo pod staro jablano. Želim jim dober večer. Oče mi odzdravijo ter rekó, da nocej ne bodedo imeli mirú. Malo preplašen vprašam, zakaj nè? Oče mi pokažejo neznatne oblačke na zahodnej strani, ki se počasi prikazujejo izza gorovja ter postajajo vedno večji. Ždaj pa zdaj se zvije po teh oblačkih ognjena kačica. Nič dobrega! — — —

Bleda luna se prikaže na obzorji ter žalostno obsije zemljino površje, nekako grozilno se zasvetijo njeni žarki. Luna in oblaki se pomikajo drug drugemu nasproti. Kmalu je zatemnela polovica obzorja in blede luno zakrijejo črni oblaki. Od daleč se vže sliši votlo bobnenje. Smrtna tišina nastane v naravi, veter več ne piha, ne gane se niti jedno peresce na drevju. Grom postaja vedno močnejši, ter prihaja vedno bliže — — — Jaz in oče stojiva pred hišo, moja mala sestra pred nama in se plaho ozira po temnem, zdaj in zdaj od bliskov razsvetljenem obzorji. Ves horizont je vže prevlečen s črno-sivimi oblaki. Trésk! — Počilo in zabliskalo se je tako strašno, da sam nisem vedel, ali še stojim tam, kjer sem stal poprej, ali kje drugej. Še večkrat zaporedoma trešči prav blizu nas. Sestra se vsakikrat prekriža. Zopet se zabliska, in zopet trešči. Nakrat začnè padati na zemljo debela toča, s točo vred pa tudi velike kaplje dežja. Kmalu se začnè na jugu svetliti, toča poneha. Vsa zemlja je okrepečana in oživljena po dobrodejnem dežji.

Po kratkej molitvi se vležemo k počitku. Grom je ponehal. Kmalu sem pozabil ves strah in grózo, katero sem prestal, in mislil sem si:

„Pred tremi ali štírimi urami so bile njive še obložene z bogatim klasjem, zdaj je prihrumela nevihta, ter vzela vse pridelke ubogemu kmetu, vzela mu vso nado do bogate žetve.“

V teh mislih mi sladki séu zatisne trudne oči ter kmalu prav sladko zaspim.

Podgorec.

Iz naše vasice.

(Piše Janko Barlé.)

XII.

Zna se, da tudi njega ne smem pozabiti! Kakor da bi ga imel naslikanega, takó se ga še spominjam!

Malo je takih na tem božjem svetu, kakeršen je bil Matesanov Tine Niti je oral, niti sejal, a vender je životaril. Govorili so, da mu ni v glavi vse v pravem redu, pa saj mu res ni bilo, to si spoznal na prvi pogled. Bil je majhen,

glavát; nos mu je bil širok in plòsk, ustne debele, čelo mu je stopilo nekako naprej, in delal je korake, kakor trije drugi. Pòlt mu je bila nekako rumenkasto-črna, a na zabuhlem lieu bi opazil, če bi ga natančneje gledal, samó dve tri dlačice, da-si jih je imel vže blizu trideset na hrbtu. Nù, saj se mu ne bi niti podala brada, ker je ostal vedno otročji, ravno tak, kakeršen je bil takrat, ko je začel trgati prve hlače, a to je bilo pred kakimi dvajsetimi leti. Morate vedeti, da on ni bil tako srečen, kakor ste vi, prijateljčki moji ljubi, ki ste komaj shodili, pa ste vže imeli hlačice, kakor kak baronček, nè, on je bil vže v osmem letu, ko je dobil prve hlače, — široke bregese iz belega platna. Poprej je hodil v dolgej srajci dopetači. Saj je pa tudi bilo joka, predno je oblekel one široke hlače. Nikakor se ni hotel posloviti od srajce in kar sramoval se je v hlačicah pred ljudi. Kaj je hotel, ker je bil malo prismuknjen! —

Komaj ste bili v šestem letu, kaj nè, ko so vas vaši dobri stariši zapisali v šolo. Ali pa znate, koliko jih je imel Matesanov Tine, ko je šel prvič v šolo? Nič manje nego dvanajst. Ker je bil ves nekako slaboten in nadložen, ni mogel poprej, pa še tedaj, kakor da je bil preneumen za nauk. A bil je ravno tak, kakor se pojpe v pesni:

„V šolo hodi sedem let,
Da se čudi celi svet,
Pa ne zna ne čitati
A še manje písati!“

Ta pésenca kakor da bi bila zložena o Matesanovem Tinetu. Pa vender ne smem biti prestrog. Matesanov Tine se je vender nekaj naučil — in to je bil krščanski nauk, katerega je znal od besede do besede, da-si je komaj kako črko poznal. V tem ga moram pohvaliti — čast, komur čast!

Naposled so se ga tudi v šoli naveličali in moral je zapustiti nauk. Ali kam zdaj ž njim? Za gospoda ni bil, bil je preneumen, za hlapca ali rokodelca tudi ne, bil je preslab, ostal je zatorej doma, a vse njegovo opravilo je bilo pohajkovanje. Igral se je z nami vaškimi otroci, hodil po vási, prišel k pastirjem na pašo, ali pa v gozd. Vedel je za vsako ptičje gnezdo — to največjo otročjo skrivnost — in znal oponašati vsako žival. Golčal je kakor golob, kupal kakor kukavica, drandral kakor drozeg, pivkal kakor pura, kokodakal kakor kokoš, mijavkal kakor mačka in kdo vé, kaj še vse drugo. Tudi orgljati je znal, ali brez orgelj. Zložil je vseh deset prstov ravno jednega poleg drugega, začel jih raztegovati, da se nabere v mehovih sape, in zdajci so se oglasile piščali, sprva kakor one debele, katere gospod učitelj kar z nogo pritiskajo, potem pa óne tenke, a naposled te in one. O jej, da vam ga je bilo tedaj videti, ko se je napihoval in trudil, da oponaša s svojim glasom cerkveno godbo. Počil bi človek od smeha. Drugekrati je oponašal tkaleca. Sedel je, premikal hitro nogé, z rokama delal, kakor bi metal čolniček z jedne strani na drugo, a z ustmi je oponašal óni ropot: „tèk, tèk!“ Še nekaj je znal, v čem mu ne bi našel jedneakega na daleč in široko. Matesanov Tine je bil posebno nadarjen za lončarstvo, pa je gnetel ilovico in nas oskrboval s piščalkami in drugimi igračami. Oj ti šmencani Tine, česa vse ni znal napraviti! Delal je vsakovrstne petelinčke, jagnjičke, ptice, krave, človeške glave, sušil jih na solneu, a vse so imele to posebno lastnost, da so piskale in še kako? Kar je hotel, vse

je napravil Matesanov Tine. Bil je ravno takrat v naši vasi nekaj hudomušni trgovec, pa je rekel Tinetu, da mu naj naredi tistega rogatega — poteri ga sv. križ božji — da mu bode dobro plačal. Hm, da ste videli Tineta. Gledal je trgoveca debelo, kakor bi ga ne bil razumel dobro, ali pa, kakor bi nekaj prevdarjal, potem se pa moško odrezal:

— „Kaj, tistega rogatega naj vam napravim? Ni treba, prišel boče sam po vas, ker ste tako hudobni, pa se s takimi stvarmi norčujete.“ — In nikdar ni mogel pozabiti tega. Če je le kje slišal trgovčevo ime, vprašal je takoj: „Kaj tisti, ki je dejal, da mu naj napravim rogatega?“ — Nikdar ni več šel k trgovcu.

Da je vsako muho, če je bila še tako hitra precej na sebi ubil, o tem vam ni treba pripovedovati. Izuril se je v tem poslu tako, da mu ni ušla nobena.

Poznali so Tineta tudi v sosednjih župnijah. Ker so bili njegovi stariši siromašni, odšel je često k raznim duhovnim gospodom, ki mu so podelili kaj malega. Vrbovski gospod kapelan oskrboval ga je vedno z obuvalom in pokrivalom, pa je takó imel Tine često črevlje na škrip, le škoda, da niso dolgo take ostale, ampak v njegovej porabi kmalu pokazale usta.

Prišel sem čez nekoliko let zopet v svojo vasico. Malo pred vasjo sem srečal Tineta, seveda poznal sem ga takój, saj se niti za las ni izpremenil, le malo manjši je bil.

— Nù, Tine kako je, še vedno živ in zdrav? —

Nič ni odgovoril, le debelo me je pogledal in se čudil, da ga poznam. Ni me poznal.

— Lej ga, Tine, kaj me ne poznaš? — Še vedno nič.

— Saj sem tvoj rojak? — Zdaj kakor bi se mu nekaj posvetilo, zasmijal se je na ves glas, pokrnil si sramežljivo z roko lice in pokazal proti mojemu domu:

— Jemnasta — gospod! — izgovoril je počasi.

Tak je bil Tine do svoje smrti. Delal je piščalke, orgljal, tkal, živali oponašal in se igral z otroci. Velike starosti ni učakal. Ko je prekoračil trideseto leto, začel je vkupe lesti, glava mu je postajala bolj zabuhla, spomin ga je zapuščal in bil še bolj prismuknjen. Nù, neke vzpomladi smo ga zakopali. Sicer ni bil ne vem kako pameten, niti slaven, a vender nam je bil vsem ljub in drag — Matesanov Tine. Bil je vse svoje življenje otrok.

Na ptujem.

Tiha noč na zemljo pade,
Živo bije mi srečé,
Kot vzpomladi cvetke mlade
Želje v meni se vzbudé.

Skozi temno noč mi vhaja
Duh érez širni ócean,
Tam, kjer zlata zóra vstaja,
Dom se dviga moj krasán.

Ko o dómu premišljujem,
Pošljem mu pozdravov sto,
Pozna ura v kraji ptujem
Trudno mi zaprè okó.

Milutin.

Slamnat mož.

ek kmetovalec je imel veliko in lepo njivo pšenice. Pšenica je bila polna, lepo rmena, in je ravno zoréla. Prišli pa so na njo tatinski vrabci in jo tako pridno obirali, da bi je ne bilo možu veliko ostalo, ako bi se bilo še kaj časa tako godilo. Nekega jutra gre kmetovalec na vse zgodaj na polje, in misli postreliti te vrablje kvarljivee. A zmotil se je. Predno kmetovalec tjà pride, vže so se vrabci dobro nakosili, ker imajo navado, da bolj zgodaj vstajajo, nego li kmetje. Vže zopet so mu bili obrali dober kos pšenice in so ravno sedeli na bližnjem

črešnjem drevesu, ter preširno vreščali, kakor bi se hoteli s svojo hudobo hvaliti in kmeta dražiti.

Kmet se praska za ušesi, in prevdarja, kaj mu je storiti; lepe pšenice vender neče pustiti tem sneležem.

Kmalu uga-ne dobro pomoč. Ko

spat, vzame kmet tega slamnatega moža, nese ga in postavi v sredo njive. Zjutraj zgodaj, ko so se vrabci zbudili, naravnost so leteli na njivo, kjer so se zopet mislili dobro gostiti. Pa, lej ga kmeta! kako stoji vže sredi njive v svojej starej suknji, pokrit s klobukom, in jim preti z bičem. Ker je bil ta mož tako hud videti, vrabci si ne upajo blizu prileteti, ampak le od strani pazijo, kdaj se ta srditi mož domov spravi. Pa neče se spraviti z njive, naj čakajo, dokler hočejo. Takó so se tatinski vrabci domov vrnili, ter niso več prišli na kmetovo pšenico.

pride domov, vzame dolgo palico, kakor je človek velik, in jo debelo povije s slamo. Naredi jej dve roki, napravi jo v svojo staro suktnjo in pokrije s klobukom. Ko je bil vže tako popolnem izgotovljen mož, dá mu še svoj dolgi bič v roko. Kadar so šli vrabci

Konj in kamela.

(Basen; nemški spisal Weddigen.)

„Kaj kako si počasna in nevretna žival,“ reče konj kameli, ko sta nesla nekoč težka tovora skozi pustinjo. „Jaz si upam nesti ne samó svojega jezdeca, temveč še po vrhu tvoje teže in to še jedenkrat takó naglo kakor ti. Služabniki, ki so tako leni in počasni, kakor si ti, ne zaslužijo, da se jim daje hrana.“

„Govoriti je pač lahko, kako si uren in vztrajen, ali dokazati je težje,“ odvrne mu kamela.

„Dokazati?“ začudi se konj. „Daj mi svoj tovor!“

To rekši odvzame prevzetni konj še polovico kamelinega tovora ter zdirja ž njim urnih nog po peščeni pustinji.

Zeló je pripekalo sonce in silna žeja je mučila konja. Od hude vročine onemore pod svojo težo, zgruzi se na tla ter obleži v pesku. Počasi prikoraka tudi kamela do torišča, kder se je prevzetni konj boril sè smrtjo. „Ti si vže opešal — siromak — a jaz niti ne čutim, da hodim,“ reče mu kamela.

Kdor je prenegel, ne vztraja!

Preložil A. K—i.

Žalik žene.

(Národna pripovedka.)

štajerskej, od visokih gorá obkroženej dolinici, po katerej se vije bistri potok Dreta, pritok Savinje, stoji lepa romarska cerkev Device Marije v Novišti.

Bilo je poletnega večera, ko sem stopil z ondotnim cerkvenikom, ki mi je bil nekatere cerkvene zanimivosti razkazal, iz cerkve ter občudoval prijazno okolico tjá do Gorenjega Grada. Na južnej strani doline se dviguje prijazen hribček, ki je posut z ličnimi hišicami. Ime mu je Gradišče. Tikoma za hribcem kipí visoko k nebu goli Ostri Vrh. Na njegovej skalovitej strani se vidi daleč na okoli votlina, ki jo ljudje imenujejo „zijalka“. Ta votlina postaja v hrib vedno širokejša ter bi človeka bajè pripeljala na óno stran — na Kranjsko.

Cerkvenik mi je pripovedoval o tej votlini nekako tako-le:

Pred bog si ga vedi koliko leti ni bilo hriba Gradišča; na njegovem mestu je stala lepa graščina. Neke viharne noči pa se utrga sredi Ostrega Vrha velikanska skala, ki se z grozovitim grômom privali na graščino ter jo podere in popolnem zasuje. Na Ostrem Vrh, kder se je utrgala skala, prikaže se votlina — zijalka.

V votlini so se kmalu naselile blagotvorne Žalik-žene. Bile so ljudem zeló prijazne, vzlasti kmetom, ki so si pozidali svoja stanovanja na Gradišči. Pogostoma so jih obiskovale, svetovale jim to in óno in jih poučevale. Za plačilo so si izprosile vselej — latvico kislega mleka. Nekega zimskega dné pride Žalik-žena k najubož-

nejšemu Gradiščanu. Da-si bi bil lahko sam pojedel óno malo kislega mleka, kolikor ga je imel, vender je z veseljem postregel lepej, zlatolasej ženi. V zahvalo mu je žena velela, „Pojdi sejat bob!“

„Kako naj grem zdaj sejat bob, ko vse zmrzuje!“ — začudi se kmet.

„Dà, le slušaj me in pojdi!“ reče mu žena in otide v ostrovrško votlino. — In šel je kmet v zimi sejat bob. In glej, v vzpomladi je toliko pridelal bobha, da ga je komaj spravil v kašte. Polje mu je bilo od óne zime vedno plodovito in postal je v kratkej dóbi imovit posestnik.

V votlini so imele Žalik-žene neizmerno lepa bivališča, okrašena z zlatom in dragimi kameni. Vender ni bilo nobenemu človeku dovoljeno priti v one krasne prostore, še manje, da bi si kaj odnesel. Žalik-žene bi se kruto maščevale, kdor bi si kaj takega usojal storiti.

Neka Gradiščanka, zeló predrzna in pohlepna kmetica, upa si vender to storiti ter stopi s svojim sinčkom v votlino, da bi si ogledala bivališče Žalik-žen ter si morda tudi kaj prilastila. Neizmerno bogastvo se jej odkrije; kupi zlatá in srebrá so ležali po tleh in stene so se kar iskriale od vsakovrstnih dragocenostij, ki so bile tù nakopičene. A Žalik-žene ni videla nikjer nobene. Hitro si zagradi nekoliko prgišče zlatá ter zbeži iz votline domóv.

„Nu, srečno sem peté odnesla!“ — misli si kmetica, ko je bila vže blizu dôma. Ali zdajci se spomni, da je pozabila v zijalki — sina. Takój hiti nazaj, ali uhoda v prekrasne prostore ni nikjer več. Zamán je iskala in klicala svojega otroka, zamán prehodila ves Ostri Vrh. Žalik-žene so jo kaznovale zaradi njene predrznosti in pohlepa. — Uboga kmetica je kmalu potem umrla od same žalosti in britkosti!

(Zap. Fr. G. Podkriški.)

= Evikon

Pridni Živko.

Glej ga, Živka, tam na stolu,
Glávo si podpira z róko,
V uk zamišljen je globóko,
V kujigo gleda nepremično.

Mnógo se učí in pridno:
Noč ga zjutraj še pozdravlja,
Pózna noč k počítku spravlja —
V šoli on je — prvih prvi — —

Tebi ga v izgléd postavljam,
Ljubo dete se učeče —
Mnogo podelí ti sreče
Márno in vestnò učenje! —

Vitalis.

Kaj narava pripoveduje otrokom.

(Po Wiedemann-u posl. Anton Brezovnik.)

G r u d a.

(Dalje.)

ne samó milijone rastlinskih koreninic in klic varujemo me pred morečo zimo, nego tudi brezštevilne milijone drobnih živalic ter milijarde skoraj nevidljivih prebivalcev prahú. Ko se bliža mrzla zima, zapusti na milijarde črvov in žuželk veselo življenje na površji zemlje ter si poišče v našem kraljestvu varnega zavetja, katero jim je odkazal Stvarnik vsega stvarstva. Vse te drobne živalice dobro vedó, da najdejo v našem krilu mirno in varno posteljico za svoje dolgo zimsko spanje. Oj kako modro je uredil vse predobri Bog!

Jaz in vsaka mojih sestic vzamemo te male begunce od srca rade v svoje varstvo, ter jih ne vprašamo od kod in kam gredó, niti za njih domovinski list. Me dobro vemo, da vse te drobne živalice beže pred svojim in našim sovražnikom, mrzlo zimo, ter potrebujejo gorkega zavetja. Naša vrata se jim odpró in nie jih vzprejmemo v svoje naročje.

Naj bi ti, otrok moj ljubi, videl to potovanje, letanje in béganje, kadar prva ostrá burja potegne in naznanja, da se vže bliža neusmiljeni Zimovič s svojim ledenim orožjem in strelivom. In zdajci se pridrvi črvíček, ki je jedva tako velik kot solčni prašek, ter se ves upehan zavetja iskajoč zarije globoko v nas prstene grude. In zopet trka hrostek na naša vrata ter prosi strehe, da bi mogel svoja jajčeka na gorko položiti in skriti pred sovražnikom. Rade ga vzprejmemo. In ko se iz jajčec izvalé črvom podobne ličinke, dovolimo jim, da si odtrgajo nekaj prsti in iz nje napravijo hišico, katero ljudje imenujejo bubo ali zavitek.

A ne samó hrosta, tudi pisanega metuljčka in njegovo bodočo rodovino vzprejmemo gostoljubno za čas mrzle zime v svoje varstvo. Le razkoplji pred spomladjo samó nekaj pedí zemlje in našel bodeš marsikatero ličinko, marsikatero bubo, ki dobro zavarovana čaka veselega dne svojega vstajenja.

Iz tega vidiš, dete moje ljubo, da nam je od stvarnika določena velika naloga ter imamo mnogo opravila, ker moramo vsako leto pognati nove rastline ter jim dati živeža, da rasto in zoré. Zato pa potrebujemo močij, mnogo močij. Ne čudi se toraj, da smo včasih utrujene in onemogle. Zato nam ljudje ne smejo zameriti, ako pričakujemo od njih, da nam po preteku nekaj let privoščijo nekoliko počitka. Ako tega ne storé, ne smejo biti nejevoljni, da postanemo vedno slabije ter jim dajemo le malo pridelka in naposled popolnem onemoremo. To je občutil vže marsikateri nespametni in skopi kmetovalec, ki se je hotel okoristiti, a nam ni privoščil nobenega počitka. Čudil se je ter praskal za ušesi, da njegove njive od leta do leta menj rodé in on obožava. Tega si je kriv sam, ker je hotel le imeti a nam ni privoščil ničesar.

Me smo s svojimi tirjatvami jako skromne: Če namreč onemoremo, če nas moči zapuščajo, samó jedno ali dve leti počitka potrebujemo, to je: toliko časa naj se v zemljo nič ne seje in ne sadi, pa si opomoremo, da dobimo novih močij, katerih si nasrkamo deloma iz zraka, deloma iz dežja, ki pade na nas in nam

podeli onih močij in sôkov, katerih nam je nedostajalo. Glejte, tako smo me grude svoj lastni zdravnik. A če nam naši gospodarji počitka ne privoščijo, razmečejo čez nas nekoliko gnoja, ki jim leži po gnojiščih ali pa vržejo nekaj pepela, ki jim ni v nobeno drugo rabo, in to je za nas najboljše zdravilo, da si pridobimo novih močij, katerih nam je nestalo. Kaj nè, otroci, da je to majhna, zeló majhna žrtev v primeri s tem, koliko dobrega dajemo mi človeku v teku dolgih let.

Ako so ljudje v tem oziru storili svojo dolžnost, tedaj jim ni treba drugega kakor Stvarnika prositi, da nam podeli potrebnega dežja, da ukaže solcu prijazno na nas sijati, in da pošlje včasih tudi kako nevihto, katera nas s svojim grômom vzdrami, če bi bila — kar se v vročem poletju tudi vam ljudem rado pripeti — katera grudica zaspala.

Čudil si se, otrok moj ljubi, ko sem ti pripovedovala, da sem pravi umeleljnik in da morem iz sebe izžerati vsako poljubno rastlino. To nikakor ni čudno. V velikej prostornej delarnici vesoljne prirode ni nobenega učinka brez vzroka, ni nobene prikazni brez povoda. Tisoče let sem ležala v velikem kraljestvu stvarjenja in njihče se zá-me ni brigal, njihče me ni opazoval. Imeli so me za navadno prsteno grudo in pod tem imenom so razumeli samó kos navadne prsti. O tej prstenej tvarini so mislili ljudje, da je le jedna snov, za katero niso imeli drugega imena kakor „prst.“ Šteli so jo mej kemične prvine (elemente), katerih so imeli štiri: ogenj, vodo, zrak in prst.

Ko so pa učenjaki začeli različna telesa, ki se nahajajo v prirodi, recimo: zrak, ogenj, živali, rastline, rude i. dr. natančneje preiskovati, spomnili so se tudi prstene grude. Prišli so učenjaki tudi k nam ter vzeli jedno mojih sester s seboj, položili jo v posodo ter jo odnesli v svojo delarnico (laboratorij). Tu je bilo veliko število steklenic in stekleničic z razkrojljivimi tekočinami, majhni plaveži i. t. d. V majhnih in velikih svetilnicah je gorel špirit; stekleni liji, cilindri, cevi i. t. d. so ležali sem ter tjà po kemičnej delarni. Oj kako tesno je bilo prstenej grudi v tem čudnem prostoru, in temu se pač ni čuditi.

Tudi njo so vzeli učenjaki, ki je kemike imenujemo, da jo popolnem razkrojé, t. j. da jo preiščejo, iz katerih in kakih snovi obstoji prstena gruda.

In to ubogo prsteno grudo je zadela zdaj marsikatera britkost, šla je skozi ogenj in vodo; položili so jo zdaj v to zdaj v ono razjedljivo tekočino. Razkrojili so jo v njene sestavne dele in jih posušili. Čez nekaj ur ni bilo od prvotne grudine podobe nobene sledi več. Izgubila je svojo prvotno podobo in barvo. Kam neki je prešla? Ali so jo učenjaki popolnem uničili? Tega nè, ker se v prirodi nobeno telo popolnem uničiti ne more. Le pogledjmo nekoliko po delarnici okolo sebe in ugledali bodemo veliko število različnih posodic, steklenic in piskrčkov, v katerih so bili shranjeni obstojni deli razkrojene prstene grude nekaj v zračnej nekaj v trdej podobi.

Učeni kemiki so si od veselja kar roke trli, ker se jim je poskus tako posrečil. Zdajci vzame jeden pero in črnilo ter zapiše imena vseh ónih tvarin, katere so dobili iz prstene grude, to je, ki so jih našli v njej. In zdaj, otrok moj ljubi, poslušaj in čudi se, kake snovi so v prstenej grudi! Našli so: kremence, ilovico, apnence, aluminij, kalij, natrij, železo, ogljenčevo kislino, žveplo, fosfor, klor, amonijak, manganov okis, ogljenee, vodenee, dušec, kislec i. t. d.

Vseh teh posamičnih snovi ti popisati ne utegnem, ker bi vse to predolgo trajalo. Morda ti povedó o tem tvoj gospod učitelj kaj več ali si pa poišči to v kakej znanstveni knjigi. A zdaj ti bode vendar nekoliko bolj jasno, kar ti je bila poprej skrivnost. Zdaj bodeš lahko spoznal, kako je mogoče, da jedna sama prstena gruda daje tolikim različnim rastlinam življenje. Ker je vsaka rastlina iz drugačnih snovi, srka vsaka iz mene le to, česar potrebuje v svoje življenje. Recimo, da položiš jabolčno peško v zemljo, in kaj se zgodi? Jabolčna peška pobira ves drugačen živčič vá-se, nego li peška od hruške. Roža, ki jo vsadiš v zemljo, dobiva vse drugačne snovi iz zemlje, nego pa vijolica ali katera druga cvetica. Rž srka iz zemlje drugačen sôk, nego pšenica i. t. d.

Zdaj tudi lahko presodiš, zakaj poljedelec na jedno in isto njivo ne seje leto za letom ovsá ali ječmena, nego menjáva žitne vrsti. To leto seje na določeno njivo pšenice, prihodnje leto rž, potem ječmen, za ječmenom pa oves. Peto leto sadi v njo krompir i. t. d. Poljedelci imenujejo tako ravnanje „kolobarjenje.“

(Dalje prihodnjič.)

Slap pri Beljaku.

Nekkega dné mi reče prijatelj: „Danes pojdeva k slapu, o katerem sem ti zadnjič pripovedoval, ako te je volja.“ — Ker sem vže mnogo lepega videl v okolici beljaškej, rad sem vzprejel njegov predlog v sladkej nađi, da vidim zopet kaj zanimivega.

Hodila sva jedno uro in prišla do tako zvanega Napoleonovega travnika. Ondú so grobovi, v katerih spé Francozje, ki so pali v boji proti našim vojakom. Na desnej strani travnika so skale in votline.

Pravijo, da je v jednej teh votlin iskal zavetja celó slavni Napoleon, ko je moral bežati pred Avstrijei. Od „Napoleonovega travnika“ sva prišla v gozd, kjer sem slišal šumenje slapovo. Še nekoliko korakov in zagledal sem vodo, ki se drvi po strmeji skali v dolino. Solnce je bilo prodrlo skozi drevje in obsévalo slap. Oj kako krasen pogled! Voda kar skače preko skale in péne brizgajo na vse strani. Skakajoče kapljice se ti zdé kakor sami biseri, zdé se ti kakor jutranja rósa po travi in cveticah. Pozneje sva šla do slapovega izvira. Voda pribuči iz široke votline. Čez nekaj časa se jej jeza poleže in mirno teče nad zelenim mahom kakor kak potóček po zelenem travniku. A komaj priteče do skale, razvname se jej zopet jeza, da dere peneč se v dolino. V dolini se zopet umiri in teče dalje kot potok, ki napaja plodonosno polje.

Gledajoč, kako besno drvi voda preko skale in zopet mirno teče dalje po dolini, spomnil sem se besed pesnikovih:

„Ko v té se oziram, se zdi mi, oj reka,
Da gledam življenje, osodo človeka.“

(Gregorčič.)

F. N.

Listje in cvetje.

Otročje národne pesence.

(Zapísal po Belej Krajini Janko Barlé.)

V.

Oj pajdaš
Kam krevljaš?
V Novo Mesto
Po nevesto,
V Vujno vas
Po par klobas,
In v Metliko
Po motiko,
V Nemško Loko
Na poroko.

(Gradec.)

VI.

Čoban ¹⁾ tuli,
Prosenica ²⁾ žuli;
Prosenica dober kruh
Malo jedel, poln trebúh.

(Podzemelj.)

¹⁾ Čoban = pastir; ²⁾ prosenica = prosén kruh.

Bodi zadovoljen s tem, kar imaš.

Ne išči takih si stvaríj,
Ki Bog ti jih podáril níj;
Ker tega, kar On kómu vzkráti
Ne more nikdar nihče dáti.

Iv. Tomšíc.

Hčerka materi za god.

Tebe ljubim hčerka Tvoja
Polno je željá srée:
Bog Te čuvaj, mati moja,
Srečna bodi, ljubi mé!
Pridno hočem se učiti,
Nikdar nečem Te žaliti,
Da veselje boš imela
Dokler koli boš živela!

Olga.

Otrok, pomni!

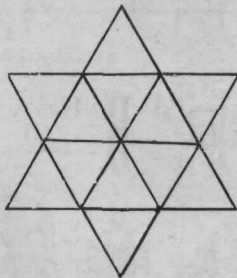
Snažnost in čednost prijatle dobi,
Nesnaga, nečednost pa proč jih podi.

Omikana pamet, nedolžno sréc,
Najlepši zakládi za leta mladé.

(Koliko prebivalcev štejejo nekatera mesta.) Po podatkih najnovejše statistike šteje Dunaj 1.364.538 prebivalcev, Gradec 112.069, Celovec 19.756, Ljubljana 30.505, Trst z okolico 157.466, Trst (sam) 120.333, Gorica 21.825 prebivalcev.

Zabavna naloga.

(Priobčil X.)

Sestavi iz 24 klinčkov podobo šestervoglate zvezde, razdeljeno v 12 jednakostránišnih trikotov, kakor jo imaš pred seboj. Preloži zdaj samó 6 klinčkov takó, da bode zvezda potem kazala zgolj čveterokotnike.

Tudi s kredó ali črtalnikom lahko narišeš podobo, zbríšeš potem 6 črt in jih narediš v drugačnej legi, da namesto trikotov dobiš čveterokotnike.

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Rešitev rebusov in odgonetke ugank v 5. „Vrtče-
vem“ listu:

Rešitev rebusa:

*Tebi svet vse obeta, kar srce si poželi;
varuj brez sadu se cveta, sad osreči,
cvet slepi.*

Prav so ga rešili: Gg. Jak. Inglič, naduč. v Idriji; Jos. Vidic, naduč. v Št. Pavlu v Savinjskeji dolini; Mat. Rant, naduč. na Dobrovi; Jernej Pire in Jos. Kumar v Idriji; Fr. Lavtižar, učit. priprav.; Fr. Brezic in Ivo Suhodolec, dijaka v Ljubljani; Rajko Mlejnik in Erazem Gruden, dijaka v Rudolfovem; Gvidon Serneck, Jakob Rabusa in Otmar Meglič, dijaki v Celji; Dragutin in Rudolf Koderman, učena v Frankolovem (Štir.); Leon Mencinger, učenec v Krškem; Miroslav Drobnič, Stanko Jare, Franc Marolt, Franc Bizmal, Janez Žunter, Martin Florjance, Alojzij Baš, Jan. Strojanšek, Ant. Tevžič, Jan. Čulak, Vil. Rössner, Ferd. Plaskan, Jan. Vratnik, Martin Jelovšek, Fr. Rojnik in Fr. Kos, učenci v Braslovčah (Štir.). — Apolonija Fatur, Ana in Marija Petrič, gospodične v Ljubljani; Marija in Leopoldina Rant, Albina Legat na Dobrovi; Josipina Koderman, gđe. v Frankolovem (Štir.); Lina Farènik, učenka na Polzeli (Štir.); Marija Radišek, Franca Primožič, Ivana Korun, Marjeta Bošnjak, Marija Šporn, Alojzija Povše, Marjeta Cilenšek, Terezija Hojnik, Marija Ortl, Helena Juhart, Emilija Jare, Matilda Rössner, Marija Plaskan, Leopoldina Drobnič, učenke, in Marija Rössner, švelja v Braslovčah (Štir.).

Rešitev številčnega rebusa:

Ključ v rešitev:

1 = j	9 = d
2 = a	10 = e
3 = v	11 = č
4 = o	12 = s
5 = r	13 = t
6 = n	14 = l
7 = i	15 = e
8 = k	16 = m

Ako zamenimo številke s črkami, dobimo sledeča zemljepisna imena:

- Javornik** (gora);
- Andrejce** (vas);
- Vojska** (vas);
- Otok** (vas);
- Rakek** (železnična postaja);
- Nadlesce** (vas);
- Idrica** (reka);
- Kanomlje** (vas).

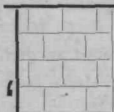
Prav so ga rešili: Gg. Jak. Inglič, naduč. v Idriji; Mat. Rant, naduč. na Dobrovi; Jernej Pire in Jos. Kumar v Idriji; Fran. Šivilaskup v Horjulu; France Peternel, mladenič v Novakih (Gor.); Fran. Brezic in Ivo Suhodolec, dijaka v Ljubljani; Leon Mencinger, učenec v Krškem; Ant. Hanuš in Adolf Turek, učenca v Planini. — Marija Lehen v Horjulu; Marija in Leopoldina Rant, Albina Legat in Marija Verbič na Dobrovi; Marija Bučar, Ivana Javornik, Zora Lenarčič in Ivana Žitnik, učenke v (?); Gustika Turek, Metika Miklavčič, Franika Juvančič, Jerica Logar, Marija Kolar, Ana Milavec, Ivanka Kovšca, Marijca Pečhacek, Marijca Bolé in Ivanka Primožič, učenke v Planini.

Odgonetke ugank:

1. Ognjišče; 2. Ker vasi ne morejo zidati v cerkev; 3. Zvonik.

Rebus.

(Priobčl F. Stegner.)

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

„Vrtce“ izhaja 1. dne vsacega meseca in stoji za vse leto 2 gid. 60 kr., za pol leta 1 gid. 30 kr. Napis: Upravništvo „Vrtčevo“, mestni trg, šte. 23 v Ljubljani.

Izdajatelj, založnik in urednik Ivan Tomšič. — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.